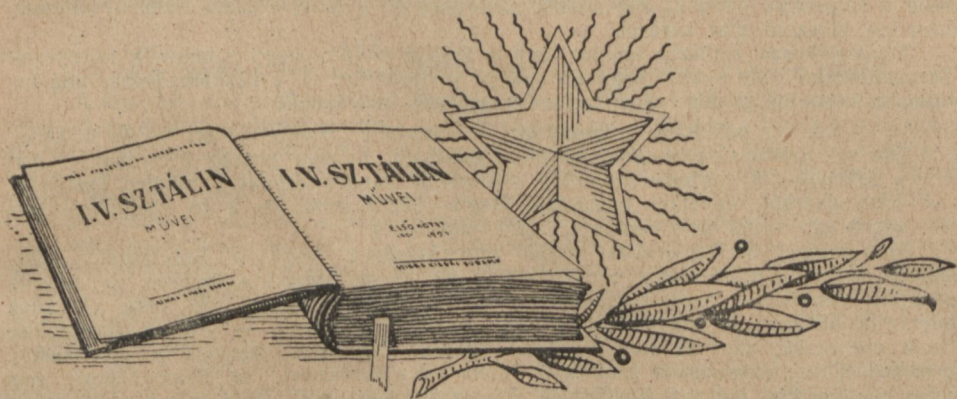

IX. SZEMLE

DR. ELEK TIBOR
alezredes

SZTÁLIN MŰVEI 12. KÖTET

A 12. kötet Sztálin elvtársnak azokat a műveit tartalmazza, amelyeket 1929 áprilisától 1930 júniusáig írt. Ez a korszak a tőkés világban a nagy gazdasági világválság időszaka volt a Szovjetunióban pedig a hatalmas gazdasági fellendülés időszaka, a szocializmus általános támadása kifejlődésének az időszaka. Számunkra tehát mind a nemzetközi helyzet, mind a szocializmus építésének feladatai szempontjából óriási jelentőséggel bír Sztálin elvtárs 12. kötetének tanulmányozása.

I

A nemzetközi helyzet.

Sztálin elvtárs a Bolsevik Párt XVI. Kongresszusán: 1930 júniusában a nemzetközi helyzet jellemzését azzal kezdte, hogy emlékeztetett a tőkés országok két és félszáz évvel korábbi helyzetére. Ekkor még mindenhol növekedett az ipari és mezőgazdasági termelés. „Dicsfény övezte az Északamerikai Egyesült Államokat, mint a legvirulóbb kapitalizmus országát. Győzelmi himnuszokat zengtek a „felvirágzásról”. Térdre hulltak a dollár előtt. Dicsőítették az új technikát, a tőkés racionalizálást. Azt hirdették, hogy elkövetkezett a kapitalizmus „felgyógyulásának” és a sziklaszilárd tőkés stabilizációnak korszaka.” Az imperialistáknak a Bolsevik Pártba befurakodott ügynökei, Bucharinnal az élükön, szintén a „stabilizálódott” tőkés mennyország dieshimnuszát zengedezték.

Ez volt tegnap — mondotta Sztálin elvtárs. Azóta azonban kitört a kapitalista ipari országok gazdasági válsága, amely összefonódott az agrárországok mezőgazdasági válságával, és a válság a legerősebben éppen a kapitalizmus fellegvárát, az Egyesült Államokat sújtotta. Ez a válság már a kapitalizmus általános válságának talaján keletkezett, ami különösen pusztító jelleget kölcsönzött neki. Hatalmas méretekben növekedett a tömegnyomor és a munkanélküliség. Koldusbotra jutottak a parasztság milliós tömegei is. Ugyanakkor pedig Braziliában kétmillió zsák kávé dobta a tengerbe. Amerikában kukoricával fűtöttek szén helyett, Németországban pedig disznókkal etették fel a rozst.

Felszínre tört és kiéleződött az imperializmus valamennyi ellentéte: a vezető tőkés országok közötti ellentétek, az I. világháborúban győztes és legyőzött országok közötti ellentétek, az imperialista államok és a gyarmati és függő országok közötti ellentétek, és a tőkés országok burzsoáziája és proletáriátusa közötti ellentétek. A forradalmi mozgalom erősen fellendült a gyarmatvilágban, de a kapitalista anyaországokban is erősen növekedett a kommunista pártok befolyása. Egyre nagyobb munkástömegek ébredtek annak a

tudatára, hogy a kommunista párt az egyetlen párt, amely győzelemre tudja vinni felszabadító harcukat a kapitalizmus ellen. A nemzetközi helyzet elemzését Sztálin elvtárs azzal a tudományos előrelátással fejezte be, amelyet a marxizmus-leninizmus tökéletes ismerete és alkalmazni tudása biztosít. Rámutatott arra, hogy a burzsoázia a belpolitika terén a további fasizálásban fog kivezető utat keresni és erre a célra ki fog használni minden reakciós erőt, beleértve a szociáldemokráciát is. Rámutatott arra is, hogy a burzsoázia a külpolitika terén új imperialista háborúban és a szovjet állam elleni új intervencióban fog kivezető utat keresni.

Nyomatékosan aláhúzza azonban azt is Sztálin elvtárs, hogy a második intervenció a Szovjetuniónak még sokkal nagyobb arányú győzelmével és a kapitalistáknak még hatalmasabb vereségével fog végződni, mint az első intervenció.

„A mi politikánk békepolitika — mondotta Sztálin elvtárs — és a kereskedelmi kapcsolatok megerősítésének politikája, minden ország irányában... Ezt a békepolitikát fogjuk folytatni a jövőben is minden erőnkkel, minden eszközzel. Nem akarunk egyetlen talpalatnyi idegen földet sem. De a mi földünköl sem adunk egy rögöt sem senkinek.” (281—282. old.)

Nem hagyott Sztálin elvtárs afélől sem kétséget, hogy a Szovjetunió békepolitikája távol áll mindenfajta pacifizmustól, sőt élesen harcol a burzsoá és szociáldemokrata pacifizmus becsempészésének minden kísérlete ellen. „Mi nem ellenzünk mindenfajta háborút, — írta Sztálin elvtárs Maxim Gorkijnak. — Mi az imperialista háborút ellenezzük, mert az ellenforradalmi háború. De hívei vagyunk a felszabadító, imperialista-ellenes, forradalmi háborúnak, noha mint ismeretes, az ilyen háború sem mentes a „vérontás szörnyűségeitől” sőt bővelkedik bennük.”

II.

A honvédelem kérdései.

A nemzetközi helyzet elemzéseiből levont következtetések a Bolsevik Párt kötelességévé tették az ország honvédelmi erejének szakadatlan növelését. Ez volt az egyik fő feladata már az első öt éves tervnek is. Ez volt egyik döntő szempontja az ipar és a mezőgazdaság területi átszervezésének, az imperialisták támadásaitól sokkal kevésbé veszélyeztetett területeken az ipar és a mezőgazdaság nagyarányú kifejlesztésének.

„Azonnal hozzá kell látnunk egy második szén- és kohászati bázis megteremtéséhez, — mondotta Sztálin elvtárs, — Ennek a bázisnak az Ural-Kuznyeck kombinátnak kell lennie, amely a kuznyeki kokszosítható szenet az urali érczel egyesíti.” (347—348. old.)

Kihangsúlyozta Sztálin elvtárs azt is, hogy a közlekedés nagyarányú fejlesztésének milyen komoly jelentősége van az ország védelme szempontjából.

Óriási elfoglaltsága mellett nagy gondot fordított Sztálin elvtárs arra is, hogy sohase szakadjon meg eleven kapcsolata a szocialista haza védelmének magasztos feladatát teljesítő szovjet Fegyveres Erők Harcosaival. A Fekete-tengeri flotta „Vörös Ukrajna” nevű cirkálóján tett látogatása után ezt írta Sztálin elvtárs:

„Öröm dolgozni ilyen elvtársakkal. Öröm ilyen harcosokkal egysorban harcolni az ellenség ellen. Ilyen elvtársakkal le lehet győzni a kizsákmányolókat és elnyomók egész világát. Sok sikert kívánok Önöknek, barátaim, a Vörös Ukrajnán!” (128. old.)

A sztálini szó lelkesítő, szívet megdobogtató ereje, az a biztos tudat, hogy Sztálin elvtárs személyes jó barátja minden szovjet harcosnak és tisztnek, a Nagy Honvédő Háborúban aratott világtörténelmi jelentőségű győzelemnek is egyik döntő tényezője volt.

Nem feledkezett meg arról sem Sztálin elvtárs, hogy minden lehetséges alkalommal aláhúzza a Szovjet Hadsereg internacionalista, felszabadító jellegét. Amikor 1929 augusztusában a kínai ellenforradalmi tábornokok és a japán imperialisták konfliktust provokáltak a Kínai-Keleti vasúton és ennek visszaverése érdekében fel kellett állítani a Külön Távokveti Hadsereget, ennek harcosait és parancsnokait az Októberi Forradalom évfordulóján így üdvözölte Sztálin elvtárs:

„Figyeljék éberen a kínai ellenforradalmárok minden mozdulatát, csapásukra feleljenek megsemmisítő csapással és ezzel segítsenek kínai testvéreinknek, a kínai munkásoknak és parasztoknak széttörni a földbirtokosok és kapitalisták jármát.” (148. old.)

A politikai stratégia és taktika elveinek kidolgozása közben nagy gondja volt Sztálin elvtársnak arra is, hogy megvilágítsa a katonai stratégia és taktika egyes döntő elvi kérdéseit is. A szocializmus általános támadásának alapelveivel kapcsolatban többször is tesz jelentős utalásokat a katonai támadás néhány döntő alapelveire.

„...nem volt és nem is lehetséges *siker*es támadás anélkül, hogy az erőket a támadás folyamán át ne csoportosítsanak, az elfoglalt hadállásokat meg ne szilárdítsanak, a tartalékokat a siker kiszélesítése és a támadás céljának teljes megvalósításának érdekében ki ne használnák. Szakadatlan előnyomulás esetén, vagyis ha a szükséges feltételeket nem tartják meg, a támadásnak elkerülhetetlenül ki kell fulladnia és össze kell omlania. A szakadatlan előnyomulás a támadás halála. Ezt bizonyítja polgárháborunk gazdag tapasztalata.” (333. old.)

III.

A nagy fordulat éve: a szocializmus általános támadása az egész fronton.

A támadás döntő alapelveinek tisztázására azért volt szükség, mert a Szovjetunión a népgazdaságának újjáalakítása ebben az időszakban azt jelentette, hogy a szocializmus az egész fronton támadásba ment át, a népgazdaság tőkés elemei ellen. Mindazok a jelszavak, amelyeket a párt ebben az időszakban kiadott, a szocializmus általános támadásának jelszavai voltak. „Olyan jelszavakról beszélék, — mondotta Sztálin elvtárs, — mint az *önbírálat* jelszava, a *bürokratizmus elleni harc* kielésének és a *szovjet apparátus megtisztításának* jelszava, az új gazdasági kérdések szervezésének és vörös szakemberek kiképzésének jelszava, a *kolhoz- és a szovhozmozgalom* fokozásának jelszava, a *kulák elleni támadás* jelszava, az *önköltség csökkentésének* és a *szakszervezeti gyakorlati munka* gyökeres megjavításának jelszava, a *Párt tisztítás* jelszava stb.” (12—13. old.) A Párt XVI. Kongresszusát is így jellemezte Sztálin elvtárs:

„A Párt XVI. Kongresszusa a szocializmus *egész fronton kifejlesztett támadásának*, a kulákság, mint osztály felszámolásának és a teljes kollektivizálás megvalósításának kongresszusa.” (365—366. old.)

Ezt a döntő időszakot joggal nevezi Sztálin elvtárs a kötet egyik híres cikkének címében „A nagy fordulat éve”-nek.

Kihangsúlyozta Sztálin elvtárs több ízben azt is, hogy a szocializmus általános támadásának kifejlesztése során a Párt fel van készülve a nehézségekre, nem fél azoktól, hanem e szántan harcol azok leküzdéséért. Kihangsúlyozza Sztálin elvtárs, hogy a szocializmus építése során elért eredmények nem könnyen és simán adódnak. Minden eredményt csak a nehézségek leküzdéséért folytatott kemény harcban lehetett elérni. Számunkra különösen fontosak Sztálin elvtársnak azok a megállapításai, amelyeket a szocializmus építése során jelentkező nehézségek jellegéről mond.

„Arról van szó, hogy a mi nehézségeink nem *hanyatlásból*, vagy *pangásból* eredő nehézségek, hanem a *növekedés*, a *fellendülés*, a *haladás* nehézségei. Ez azt jelenti, hogy a mi nehézségeink gyökeresen különböznek a tőkés országok nehézségeitől... A mi nehézségeink olyan nehézségek, amelyek *magukban hordják le- küzdésük lehetőségeit*.” (325—26. old.)

Nehézségek származnak pl. abból, hogy a szocializmus építése során a tömegek vásárló képessége folyton növekszik és túlszárnyalja a termelés növekedését. Ez a nehézség azonban szintén magában hordja a leküzdésének lehetőségét: a termelékenység emelésének a szocialista verseny nagyarányú kifejlesztésének módszereivel.

Rámutat több helyen Sztálin elvtárs arra is, hogy a nehézségek jórésben onnan származnak, hogy a megdöntött burzsoázia maradványai és főképpen a kulákság minden alkalmat és minden rést felhasznál arra, hogy kártevéseivel bénítsa meg a szocializmus építésének lendületét. De nemcsak a kulákszabotázs, hanem maga az a tény is, hogy a mezőgazdaság az elaprózott, elmaradott kisárutermelés alapján áll, bénítólag hat a szocializmusnak a városban való építésére. A kivezető út: a kolhozok és szovhozok kifejlesztésének útja. „Ez az út odavezet, hogy a kisparaszti gazdaságok nagy kollektív, a technika és tudomány minden vívmányával felszerelt gazdaságokká egyesülnek, amelyeknek módjuk van arra, hogy tovább fejlődjenek, mert ezek a gazdaságok meg tudják valósítani a bővített újratermelést.” (158. old.)

Az évtizedes nevelőmunka és a mezőgazdaságnak a szocialista ipar részéről gépekben, műtrágyában nyújtott segítség meghozta az eredményét: egész falvak, járáások, kerületek egyszerre mentek be a kolhozokba. Ettől a folyamattól elválaszthatatlanul men végbe a dolgozó parasztság és a szovjet hatalom szoros együttműködésben megvívott harca útján a kulákságnak, mint osztálynak a felszámolása. A XVI. Pártkongresszuson már azt jelenthette Sztálin elvtárs: „A parasztság zöme véglegesen a kolhozok felé fordult. A kulákság ellenállását megtörtük. A Szovjetunión belső helyzete még jobban megszilárdult.” (282. old.)

A szocializmus általános támadásának fontos frontszakasza volt a szocialista verseny kifejlődését fékezni akaró bürokraták elleni harc is. Sztálin elvtárs a legélesebben fellépett azok ellen, akik a versenyt, „a szocializmus építésének kommunista módszerét”

dolgozók millióinak önbírálatán alapuló alkotó kezdeményezését mesterséges keretek közé próbálták szorítani, szűk mederbe akarták terelni és végül el akarták sorvasztani. A Bolsevik Párt kiadta a jelszót, hogy a párt — szakszervezeti, szövetségi és szovjet-szervezeteket meg kell tisztítani az idegen és elburokratásodott elemektől. A Párt négy vonalon harcol a bürokratizmus ellen, — mondotta Sztálin elvtárs, — az önbírálat kifejlesztése vonalán, a **végrehajtás ellenőrzésének** megszervezése vonalán, az apparátus **megtisztítása** vonalán, és végül a munkásosztály fiaiból kikerült odaadó funkcionáriusoknak az apparátusba alulról való **kiemelése** vonalán.” (351. old.)

Ez a sztálini útmutatás a magyar népgazdaság, a magyar állami élet és ezen belül néphadseregünk számára is döntő jelentőségű harcaink jelenlegi szakaszában.

A szocializmus általános támadása az országon belüli tőkés elemek ellen egyben éles elvi harcot jelentett a Bolsevik Párton belül mindenfajta elhajlás ellen. „Nem lehet igazi harcot folytatni az osztályellenség ellen — mondotta Sztálin elvtárs —, ha a hátszobában ott van az ellenség ügynöksége... ezért a Párt soronlévő feladata: engesztelhetetlen harc a lenini vonaltól való elhajlások ellen.” (376. old.) Sztálin elvtárs kihangsúlyozta, hogy a harcot két fronton kell folytatni: a kispolgári radikalizmust képviselő „baloldaliak” (trockisták) és a kispolgári liberalizmust képviselő jobboldaliak (bucharinisták) ellen. Rámutatott arra is, hogy a kétféle elhajlás lényegileg azonos, és ha időnként vív-nak is egymás ellen „kakas viadal”-t, ez rendszerint azzal végződik, hogy a kulisszák mögött pártellenes blokkot alakítanak. A trockisták tagadták, hogy a szocializmus a Szovjetunióban a munkásosztály és a parasztság erejéből fel lehet építeni. Szerintük ehhez a világforradalom győzelmére lett volna szükség. Sztálin elvtárs bizonyította, hogy az ilyen eszmék terjesztésének valódi célja; a szovjetdolgozók hatalmas munkalelkeseződésének fékezése. Tagadták a trockisták azt is, hogy a parasztság zöme bevonható a szocializmus építésének munkájába. Ennek a nézetnek a terjesztésével az volt a trockisták célja, hogy fékezzék a kolhoz-mozgalom lendületét és megakadályozzák a kulákságnak, mint osztálynak a felszámolását. Amikor pedig a kolhoz-mozgalom lendületét már nem lehetett megállítani, akkor a trockisták „baloldali” túlzásaikkal akarták a középparasztságot szembefordítani a szocializmussal, ebben akaratlanul is segítségükre voltak egyes kommunisták, akik megszédültek a kolhozmozgalom első sikereitől. A Bolsevik Párt és Sztálin elvtárs útmutatása alapján azonban ezeket a hibákat kijavították és a trockista kártevést meghiúsították.

A jobboldali oportunisták: Bucharin és csoportja formálisan elismerték a szocializmus felépítésének lehetőségét a Szovjetunióban, mindössze azt hirdették, hogy ehhez nem kell támadást indítani a tőkés elemek ellen, mert ezek részben maguktól elhalnak. részben pedig „belenőnek” a szocializmusba. Azt sem tagadták, hogy a parasztság zömét be lehet vonni a szocializmus építésének munkájába de ismét azt hirdették, hogy ehhez nincs szükség kolhozmozgalomra és nincs szükség a kulákságnak, mint osztálynak a felszámolására. Nyilvánvaló tehát — mondotta Sztálin elvtárs, — hogy a jobboldaliak álláspontja lényegében szintén a szocializmus felépítésének lehetőségét és a parasztság zömének a szocializmus építésébe való bevonását tagadja, teljes azonosságban a „baloldaliak” álláspontjával.

Azok a hatalmas sikerek, amelyeket a Szovjetunió népei a nagy fordulat évében elérték, teljes egészükben a Bolsevik Párt helyes vezetésének voltak köszönhetőek. Sztálin elvtárs a XVI. Pártkongresszuson megmutatta, hogy mi szükséges a párt helyes vezetéséhez.

„A Párt helyes vezetéséhez, minden egyben kívül, az szükséges, hogy a Párt vonala helyes legyen, hogy a tömegek megértsék a Párt vonalának helyességét és tevékenyen támogassák azt, hogy a Párt ne szorítkozzék a vezérvonal kidolgozására, hanem napról-napra vezesse e vezérvonal megvalósítását, hogy a Párt erősen harcoljon a vezérvonaltól való elhajlások és az elhajlások irányában tanúsított békülékenység ellen, hogy a Párt az elhajlások elleni harcban kikovácsolja sorai egységét és vasfegyelmet teremtsen.” (365 old.)

A lángeszű sztálini vezetés teljes mértékben biztosította ezeknek a feltételeknek a létrehozását. Sztálin elvtárs műveinek 12. kötete valóságos tankönyve annak, hogyan kell létrehozni ezeket a feltételeket és hogyan kell a Párt vezetésével győzelemre vinni a szocializmus általános támadását a tőkés elemek és azok minden fajtájú ügynökei ellen. A Magyar Dolgozók Pártjának Sztálin elvtárs legjobb magyar tanítványának: Rákosi elvtársnak a vezetése biztosítja a magyar dolgozó nép számára, hogy a szovjet példa nyomán mi is győzelmesen fejezhessük be a szocializmus felépítéséért megindított harcunkat.

Kozsedub: HAZAMAT SZOLGALOM Uj Magyar Könyvkiadó, Budapest. 1950. 285 o.

Iván Kozsedub önéletrajzában a hős sztálini sólymok, a szovjet repülők életét, kiképzését, a Nagy Honvédő Háborúban vívott hősi harcait írja le.

Kozsedub — hatvankét légiharc győztese, a Szovjetunió háromszoros hőse — egyszerű szavakkal beszéli el élete történetét gyermekkortól kezdve a háború befejezéséig. Gyermekkora szorosan kapcsolódik faluja harcához, melyet családja, rokonai, szomszédai a kulákok ellen vívnak. A szocializmusnak a mezőgazdaságban aratott győzelme végre meghozza anyagi függetlenségüket, életük fellendülését is. 1934-ben, mikor a hétosztályos iskolát befejezi, az egész országot az építés lázában ég: épül a Kuznyec medence, elkészült a Fehér-tengeri csatorna, Moszkvában a Metro... A kis Iván pályaválasztás előtt áll: eleinte nem tudja, milyen foglalkozást válasszon, de az iparosítási tervek magával ragadják: beiratkozik a közeli gyár iparostanuló iskolájába.

Sztálin elvtárs ezidőtájt mondotta hatalmas jelentőségű beszédét a Vörös Hadsereg Akadémiáján, melyben a technika fontosságára hívta fel a szovjet dolgozók figyelmét. „A technika, olyan emberek kezében, akik azt elsajátították, csodákat tehet és kell is hogy tegyen.” Ez a beszéd további feladatok megvalósítására serkentette, tovább tanul, megpályázza az Ipari Szakiskolát. Felvétele után belép a Komszomolba és lelkesen dolgozik, képezi magát. Váratlanul egy egész életére kiható élmény ragadja meg: Két idősebb társát meglátja a repülőegyesület egyenruhájában. E pillanatban elhatározza, hogy repülő lesz.

A felvételi vizsga sikeres letétele után ujjongó örömmel vesz részt a Repülőegyesület délutáni kiképzéseiben, s közben folytatja szakiskolai tanulmányait is. Megismer kemény férfiakat, kik legyőzték a levegőt, s ekkor már minden vágya az, hogy egyszerű is ilyen repülő legyen. Tökéletesen jellemzi oktatóit könyvében, olyan módszertani megfigyelésekkel, melyeket későbbi munkájában kiválóan felhasznál.

Az út hosszú volt, míg végre gépre került. Sok elméleti és gyakorlati tanulás után eljött a nagy perc, mikor egyedül ülhetett be a gép kormányára mögé. Nagy igyekezetben kissé „túl jól” sikerül a leszállás; — nagyot zökken a gép; — de az igyekezet pótolja az első lámpalázatot.

Szívésen gyakorol tovább, s a sikeres vizsga után nagy örömmel értesül a hadirepülő iskolába való felvételéről. Az első

évfolyam végére már annyira elsajátítja a repülés elméleti és gyakorlati ismereteit, hogy kinevezik oktatónak az iskolához. Változatos kiképzéssel telnek napjai. Allandóan elemzi saját maga és tanítványai munkáját, hogy tökéletesítse módszereit és ezáltal javítsa eredményeit, minél jobb pilótákat neveljen forrón szeretett hazájának.

1941. június 22.: a reptéren riadót rendelnek el. Az első „éles” riadó! A fasiszta Németország hitszög, aljas támadásának napja. Kozsedub azonnal jelentkezik a frontra, de előljárói nem teljesítik kérését és marad továbbra is oktató. Esténként az iskola növendékeivel együtt lázas érdeklődéssel hallgatja a harci híreket és valahányszor az újságokban, a hadijelentésekben feltűnik egy-egy ismerős pilóta, volt növendék neve, valamennyiüket büszke öröm és az ellenség iránt érzett izzó gyűlölet tölti el.

A fasiszta csapatok a váratlanság tényezőjét kihasználva, rabolva, pusztítva törtek előre, Kozsedub szülőfaluja is megszállás alá került. Hiába vetette be azonban Németország repülőflottájának kétharmadát, a szovjet légierő szembeszállt a számbeli fölényvel és keményen helytállt. A levegőben eddig még soha nem látott ütközetek folytak. A fasiszta légierő oly súlyos veszteségeket szenvedett a szovjet repülők és a légvédelem csapásaitól, melyeket már nem tudott kiheverni.

Kozsedub vágya végre teljesült: 1943-ban kikerül a frontra és megkezdí légi győzelmeinek hosszú sorozatát. A szovjet csapatok minden arcvonalon támadnak. Űzik, hajtják a fasiszta hadseregeket, Nyugat felé. Első bevetése csalódot okoz; de midőn először találkozik szembe ellenséges géppel és izgalmas légipárbaj után lelővi, vad dühvel veti magát a további küzdelembe.

Augusztus 5-én felszabadult Orel és Belgorod. Kozsedub ép „La-5” típusú géppel bevetésre készen várakozott, mikor közölték vele, hogy megkapta a Vörös Zászló rendjelet. S nemsokára eljött élete nagy napja: Iván Kozsedub tagjelöltet felvették a Pártba. Annyi légi harc győztese, — a büszke izgalomtól sokáig nem tudott előtte való éjjel aludni... Párttagsági könyvét átveszi — s azonnal felhangzik a parancs: „Mindenki a gépekhez!”... Gyorsan becsúsztatja zsebébe a könyvecskét, felszáll és újabb légi győzelemmel tér vissza; lelő egy Focke-Wulf 190-et.

A győzelem kivívása azonban nem könnyű. Az ellenség egyre alattomosabb és ravaszabb. Megjelennek az új, tökéletesített Messerschmittek és az új rombolók oldalukra festett halálfejekkel, csontvázakkal és egyéb ábrákkal. „Ránk az ilyen hülyeség —

írja Kozsedub — persze semmiféle benyomást nem tett." A német repülők még sem tudták fölnyíüket kiharcolni, a szovjet tervezők, Jakovlev, Lavocskin és a többiek még korszerűbb és még tökéletesebb gépeket adtak a frontnak.

1944 május 7-én, harminchetedik győzelme után a szocialista haza bizalmából ő veszi át Konyev kolhoz-paraszt ajándékát; egy vadonatúj Lavocskin gépet. Idegen tájak felett suhannak ekkor már a szovjet repülőgépek. A földről reménykedve nézik a felhők között szálló vörös csillagos repülőgépeket, a faszinus igájában nyögő román parasztok.

A hitlerista hadigépezet már recsegett-popogott a Szovjet Hadsereg hatalmas csapásai következtében. Néhány hónap és Kozsedub gépe már Berlin felett szállt. És mikor a győzedelmesen előretörő szovjet csapatok kitűzik a győzelem lobogóját a hitlerista fővárosra, a hatvankettedik német gép zuhan le Iván Kozsedub géppuskasorozatára. A Szovjetunió háromszoros hőse az elcsendesedett harcterek felett rövid időre hazaszáll szülőfalujába, felkeresi szülei sírját, majd végiglátogatja falubeli ismerőseit, a kis iskola tantermét... Azután másnap visszarepül Moszkvába, hogy tovább tanuljon, tovább tanítsion és tovább haladjon előre a szovjet emberek útján.

A Nagy Honvédő Háború gyalogságának hősi éposza a Volokamszki Országút, a páncélosok dicső útjának Bragin a megörökítője a „Moszkvától Berling” c. könyvében. A szovjet repülők életének, győzelmeinek, a Párt és Sztálin elvtárs iránt érzett forró szeretetének ez a könyv örökértékű kifejezése. Repülünk számára épp oly nélkülözhetetlen, akár csak a repülő-segédletek, de minden más fegyvernembeli bajtársnak is kell olvasnia ezt a könyvet, mert a harcok leírásán kívül olyan módszertani útmutatásokat tanulhatunk e könyvből, melyet a kiképzés bármely ágában és önképzésünk során jól felhasználhatunk. Iván Kozsedub könyvén keresztül még közelebb kerülhetünk a szovjet repülőkhöz, a legendás sztálini sólymokhoz.

K. Gy.

A TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA MAI PROBLÉMÁI Szikra 1950 185 oldal.

A könyv azt az előadássorozatot foglalja magában, amelyet 1946—47-ben tartottak neves szovjet tudósok a moszkvai középiskolák felsőbb osztályos tanulóit, valamint egyetemi hallgatók számára.

Az előadássorozat célja lehető népszerű

alakban bevezetni az érdeklődőket a fizika, kémia és a technika legújabb kérdéseinek és eredményeinek ismeretébe. A könyvben közölt egyes előadások célkitűzésüket elérik anélkül, hogy az előadás népszerű modora a tudományos pontosság rovására menne

Az elsőnek közölt előadás, amelyet a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának elnöke, Vavilov tartott „Lenin és a modern fizika” címmel, az új fizikát a dialektikus materializmus oldaláról vizsgálja meg és ugyanakkor leleplezi a mai burzsoá filozófia hamisításainak osztályjellegét. Rámutat ez az előadás arra, hogy Lenin nemcsak filozófiai munkássága kapcsán foglalkozott a fizikával. A szovjet technikai fizika — amely kiválóan állta meg helyét a Nagy Honvédő Háborúban — fejlődését jelentős mértékben Leninnek köszönheti. Számofontos szovjet technikai — fizikai intézet Lenin kezdeményezésére alakult meg és munkájukat Lenin különös figyelemmel kísérte. Vavilov szavait idézve, „Lenintől, aki egyesítette magában a dialektikus filozófia elvont magasságait a forradalmi harc mindennapi gyakorlatával, a szovjet tudós megtanulhatja, hogy nem szabad elválasztani elméleti munkásságát a szovjet állam életének feladataitól.

A könyv bizonyítja, hogy a szovjet tudósok valóban Lenin tanítványai. Az elmélet és a gyakorlat elszakíthatatlan egysége vonul végig az egész előadássorozaton. Alihanov akadémikus „A kozmikus sugarak” című előadásában a világűröböl a Földre érkező nagysebességű részecskék világát ismerteti. A kozmikus sugarak tulajdonságainak megismerése tárta fel a tudomány részére az atommagot. Ehhez az előadáshoz csatlakozik Kapusztjinszkij akadémikus felolvasása „Atomenergia” címmel. Az emberiség előtt álló korszak joggal nevezhető az atomenergia korszakának. A Szovjetunió jelenlegi öt éves terve egyik legfőbb feladatának tekinti az atomenergiának a népgazdaság fejlesztésére szolgáló felhasználását. Ezzel ellentétben az USA laboratóriumaiban nem keresik az atomenergiának békés célokra való alkalmazását, hanem a tömegmészárlás céljaira állítanak elő egy újabb fegyvert. Amint az előadás kimutatja, az atombomba az atomenergia rablógazdálkodásszerű és ésszerűtlen felhasználásának kirívó példája.

Az utóbbi években mind nagyobb jelentőségre tesz szert a rádiólokáció technikája, a radarteknika. Berg akadémikus „Radar” című előadása részletesen ismerteti a radar elméleti alapjait és gyakorlati alkalmazását.

Az elmúlt háború alatt és azóta eltelt években nagy fejlődést mutatott a rakéta-

közlekedés technikája. A rakétatechnika történetét és mai állását Mikuin akadémikus előadása mutatja be. A szovjet kutatók nagy és eredményes munkát végeznek a rakétatechnika fejlesztése terén. A szovjet tudomány és technika itt is betölti vezető szerepét.

Kovalenkov akadémikus „Automatizálás és telemechanika” című előadásában ismerteti az automatagépeket és berendezéseket, valamint a távvezérlés különböző módszereit. A modern technika ma már el sem képzelhető az önműködő berendezések és a távirányítás nélkül. A szovjet technika az automatizálást a feltalálók művészetéből exakt mérnöki tudománnyá alakította át.

A könyvben közölt előadógyűjtemény két utolsó fejezete energiagazdasági kérdésekkel foglalkozik. Csernisev akadémikus „A szilárd tüzelőanyagok feldolgozásának új módszerei” címen tartott előadása ismerteti azokat a módszereket, amelyekkel a szénből különböző értékes folyékony és gázalakú üzemanyagok nyerhetők. A szovjet tudomány és technika — mint ismeretes, — különösen nagy előrehaladást tett a szénnek földalatti elgázosítása terén.

Kozsizsanovszkij akadémikus „Energiagazdálkodás jövője” című előadása vázolja a szovjet energiagazdálkodás történetét, feladatait a háborúutáni ötéves tervben és az előtte álló tudományos kérdéseket. A szovjet hatalom éveiben szinte elképzelhetetlen méretekben tártak fel újabb megújabb energiaforrásokat. Csupán az 1928—38-ig eltelt tíz év alatt felfedezett szénkészlet meghaladja a kapitalista Európa összes országainak jelenlegi szénkészletét. Hatalmas vízierő-telepek épültek (az előadást még a Davidov-terv nyilvánosságra hozatala előtt tartották). A Szovjetunió óriási kiterjedése mellett igen fontos a távoli vidékeken fekvő energiaforrások termelésének továbbítása a messze lévő fogyasztókhoz. Ennek legalkalmasabb formája vilamos energiaátvitel, az ezzel kapcsolatos kérdéseket fejti ki az előadás.

A könyv nemcsak azoknak ajánlható, akik az említett tárgyköröket eddig még közelebbről nem ismerték. Haszonnal fogathatják a könyvet olyanok is, akik több-kevesebb foglalkoztak már e témákkal. Hozzásegít a könyv, hogy megismerhessük a szovjet tudósok és műszaki emberek hatalmas teljesítményeit a tudomány és technika minden ágában. A könyv jelentőségét emeli, hogy mindezt elsőrangú szovjet tudósok előadásaiból ismerhetjük meg.

N. I. Gy.

Máté György: A BÉKE NEVEBEN!
Athenaeum kiadás, Budapest, 1950.
238 o.

A kötet a szerző összegyűjtött írásait foglalja magába, művészi riportokat, tárcákat, karcolatokat, szatírákat. A kommunista újságíró magas színvonalú, szenvedélyes, pártosszellemű, szocialista írásműveivel a mindennapi élet problémáit tárgyalva, éles fegyverrel az igazság és emberiség meggyőződésével küzd a szocializmusért, a békért.

Négy sorozatba csoportosítva hatvan cikk áll előttünk. A kezdő elbeszélés témája felszabadulásunk nagy napja, az a hatalmas történelmi fordulat, amikor a dicső Szovjet Hadsereg elhódította a szabadságot a rabság után, a békét és nyugalmat a rettegés és szenvedések után és így lehetővé vált, hogy a Magyar Kommunista Párt munkára, harcra hívja a magyar népet.

Visszaemlékezik munkásmozgalmunk dicső hagyományaira, az elnyomókkal vívott küzdelmes, áldozatos, harcos évekre, forradalmár hőseinkre és mártírjainkra.

Írásai az eleven, lüktető valóságot, a Párt hatalmas szervező, irányító és nevelő hatását mutatják be. De mutatják az újtípusú szocialista ember kialakulását is, ifjúmunkást és a munka hőseit, a traktorvezetőt és a szövönőt, akik mind öntudatosabban érzik át feladatukat és hivatásukat, s építik a dolgozók boldog korszakát. Meleg szeretet árad e könyv minden sorából, amely a Szovjetunióról, hős katonáiról, a Párttól és a dolgozókról emlékezik. De annál izzóbb gyűlölettel, gúnnyal és szatírával leplezi le a kártevőket, diverzánsokat, kémeket, az ellenség ügynökeit és aljas gazdáikat, a háborús gyújtogató imperialistákat. Viszont a kritika eszközeit használja a saját hibáinkkal szemben is, de mindig építő, javító, nevelő céllal.

Költői nyelvű és szárnyalású írásaiban tesz hitet a szocializmus eszméje mellett. Jellemző színekkel mutat rá a két világ közti gyökeres különbségekre; a szocialista, építő, békéért küzdő tábor mérhetetlen fölényére, az imperialistákkal szemben. Jellemző és bizonyító képek ezek: az Ob, Jeniszej meginduló, gigantikus tervei s velük szemben a Rajna előkészítése nagy területek háborús elárasztására, vagy a Kolorádó folyó — a kolorádó bogár veszedelmének felhasználása. Szenvédeyes, keményhangú cikkek ezek, pártos írások.

Művészi riportokban számol be a testvéri népi demokratikus államokban tett személyes megfigyeléseiről. A kis Albánia dolgozó parasztjai, az új Bulgária munkásai, Kelet-Németország felszabadult dolgozói, a dicsőséges, régi, forradalmi lengyel induló,

a „Varszavianka” hangjaival felyonuló lengyel munkások színes képekben, hű leírásokban jelennek meg előttünk.

A Bolsevik Párt történetének lapjaival ad magyarázatot, biztatást s emlékezik meg a modernai sortűz áldozatairól. Arról a forradalmi nyugati munkásosztályról, amely most vívja történelme folyamán legádázabb küzdelmét az imperialisták mindjobban fasiszálódó, uralkodó klikkjével és erőszakszerveivel.

A humor fegyverét is felhasználja a vizsázások, hibák elleni harcban. De ahogy kritikája is nevelő, úgy csúfolódó hangja mögött is ott a célzat: „tanulj belőle, ne tégy így!”

Máté György írásait mély kommunista meggyőződés hatja át. A marxi-lenini-sztálini eszme diadalmas igazsága tükröződik vissza bennük. Szinte tükröt tart elének, amelyből előugranak a hibák és más kijavítani valók. A Párt nevelő munkájához könyvével hatásos eszközzel járul hozzá. Könyve megkapó, megrázó, szeretetre és gyűlöletre hangoló, gúnyos mosolyt keltő hibáink kiküszöbölésére és kemény munkára serkentő, tanító és nevelőhatású írás.

Irányító, öntudatot sugárzó ereje hozzájárul annak a felismeréshez, hogy a békéért, a szocializmus megvalósításáért a nagy Sztálin legjobb tanítványa, Rákosi elvtárs vezetésével elszántan és törhetetlen keménységgel kell küzdenünk.

N. K.

Karinthy Ferenc: KÖMÖVESEK

Athenaeum kiadása, 1950. 188 o.

Szocializmust építő dolgozó népünk életéről és munkájáról szól ez az elbeszélés.

A Bakony erdő famunkásai kísérik útjára a ledöntött fatörzseket a Dunán, amíg eljutnak, az építőfa is, meg a dolgozók is, az épülő új nagyüzemhez. A két „bakonyi hajós”, Gyalog András és a fiatal Nagy Pál is beáll az építők közé.

Megismerkedünk a dolgozókkal és az építés vezetőivel. Javában folyik a munka, de valami még nincs rendjén ezen a helyen.

Érzik ezt a dolgozók, érzik az öntudatos elemek, de mégse jönnek rá, hogy miért a sok selejt a műkögyártásnál, miért nem halad úgy a munka, ahogy kellene. Balázs Agnes és Konkoly mérnök keresik az okot, de nem találják rá a hibára. Persze, nem működik még a pártszervezet, de Holics mérnök véleménye szerint „nincs elég képzett pártember, hát erre nincs szükség.”

De megérkezik a telepre Bezerédi elvtárs, a párttitkár. Megalakul a pártszervezet. És ettől kezdve megindul az igazi építés. A dolgozók maguk jönnek rá a hibák okaira. A vállalatvezetőt felváltja a Párt kiküldöttje, leleplezik a szabotáló Holics mérnököt cin-kostársaival együtt. Atszervezik a munkát, lendületet kap az új, szocialista munkarendszer, amelyben sorra születnek a sztahanovista munkaeredmények, új káderek kerülnek a vezetés élére az eddig ismeretlen dolgozók közül, fényes eredménnyel végzik a munkát. Sztálin elvtárs születésnapját boldog örömben ünneplik már a készülő gyár dolgozói, egységben, elszánt győzelmi akaratban. Ennyi az elbeszélés rövid tartalma, azonban az események közben nemcsak a gyár épül, hanem új szocialista rendszerünk is. Új káderek törnek fel a dolgozók széles tömegeiből és a Párt vezetésével országot épít a magyar dolgozó nép, munkás, paraszt és haladó értelmiség. A Párt helyes iránymutatása tükröződik vissza, a Párt szerepe az építésben, és a vezetésben.

Eberségre int és nevel az elbeszélés, arra, hogy a hibák okát minden munkában meg kell keresni. At kell szervezni a munkamódszereket, ha szükséges, ki kell javítani a a hibákat, de ahol szándékos rombolás, szabotázs folyik, ott kérlelhetetlenül le kell csapni az árulókra.

Karinthy elvtárs, a regény szerzője, azok közé a fiatal íróink közé tartozik, akik a Párt felhívására dolgozóink közé mentek ki, hogy írásaikkal — a szovjet írókhoz hasonlóan — segítsenek építeni a szocializmust. A téma: a munka, a hősei: a dolgozók. S ez kell, hogy legyen íróink központi mondanivalója. Nevelni kell az embereket és építeni kell az országot. Karinthy munkája dicséretreméltó.

N. K.

Felelős szerkesztő: Kovács Márton ezredes.

Felelős kiadó: Kovács Sándor igazgató.

A „Honvéd” ára példányonként 15 forint.

Előfizetési díj: egész évre 150.— forint.

A „Honvéd” szerkesztősége: Budapest, V., Duna-utca 7.

Telefon: 188—078.

A „Honvéd” kiadóhivatala: Budapest, VI., Sztálin-út 2.

Telefon: 112—645, 112—064.

Egyszámlasszám: 909.024.

